

Putinova válka proměňuje evropskou bezpečnost. Ale zatím ne dost rychle

EDWARD LUCAS

Realizace nezbytných obranných opatření v pobaltských zemích bude obtížná. Foto: NATO

Komentář Edwarda Lucase: Z pohledu zemí na východním křídle NATO je řada evropských států v oblasti bezpečnosti stále laxní.

Leitmotivem západního uvažování o regionu Baltského moře bývalo zbožné přání. Příspěvek cizích států k bezpečnosti těchto příhraničních zemí spočíval v přesvědčení, že před ruskou agresí je ochráněna skrovná přítomnost jednotek NATO. Ty mají fungovat jako nástražný drát, a kdyby o něj útočník zavadil, aktivoval by tím okamžité posily; v případě potřeby by se proti Rusku obrátila veškerá síla západní aliance a ta by okupovaná území osvobodila.

Popravdě řečeno, země NATO většinou neměly dost zbraní a vybavení, aby s Ruskem mohly vést plnohodnotnou válku. Plány na posílení, slíbené v roce 2016, se nikdy nezhmotnily. Nedošlo ani k investicím do vojenské mobility. Zatímco britské jednotky v Estonsku a mnohem početnější americké síly v Polsku působí jako seriózní nasazení, jiné (například

mnohonárodní síly vedené Kanadou v Lotyšsku a německá přítomnost v Litvě) vypadají spíše symbolicky.

Ruský útok na Ukrajinu 24. února tento přístup zcela zdiskreditoval. Kreml má mnohem větší chuť riskovat, než se bezbřezí optimisté domnívali. Zvířecké zacházení ruských vojáků s civilisty na okupované Ukrajině připomíná Estoncům, Lotyšům a Litevcům trauma, které utrpěli pod sovětskou nadvládou. Je morálně a strategicky nezbytné bránit pobaltské státy na začátku konfliktu.

Realizace nezbytných obranných opatření v pobaltských zemích bude obtížná. Rozhodnutí Finska a Švédska vstoupit do Aliance však pomůže. Desetiletí strategické z nouze ctnosti je u konce. Například sdílení zpravodajských informací a rozhodování již nemusí překlenovat propast mezi zeměmi NATO a zeměmi mimo NATO. Přesto zbývá dořešit mnoho detailů (mimo jiné: velitelskou strukturu, umístění velitelství, nové obranné plány, námořní strategii a rozmístění sil).

Prozatím, tak jako dříve, tuto mezeru zaplňují Spojené státy. Čtyřadvacátého února, čtyři hodiny poté, co lotyšského ministra obrany Artise Pabrikse vzbudili a informovali ho o ruském útoku, už na letišti v Rize přistávala americká vojenská letadla. Tato historika, kterou Pabrik vyprávěl na víkendové konferenci Lennarta Meriho uspořádané v estonském hlavním městě Tallinnu, ilustruje ústřední roli USA v regionální bezpečnosti. Nezastupitelnost je však zároveň slabina.

Byla by reakce USA za bývalého (a možná i budoucího) prezidenta Donalda Trumpa tak pohotová? Pobaltské státy se tiše obávají, že američtí činitelé se již dlouho touží aspoň částečně zbavit části odpovědnosti za Evropu; teď možná budou chtít po Švédsku a Finsku, aby udělaly víc. Dilema Pobaltí spočívá v tom, že větší rozložení břemene usnadňuje americký ústup. Jenže na druhou stranu spoléhat se pouze na jednu zemi je samo o sobě riskantní.

Zásadní problém spočívá v důvěře; z pohledu zemí na východním křídle je řada evropských zemí v oblasti bezpečnosti stále laxní. Francii trápí prezidentský egoismus. Německo se sice zřeklo své katastrofální politiky vůči Rusku, ale dosud nenašlo důvěryhodnou novou *Ostpolitik* zaměřenou na obranu východního křídla NATO. Tempo a rozsah *Zeitenwende* jsou

pro některé Němce příliš ambiciózní, ale pro země, které se na Berlín potřebují spolehnout, jsou naopak zklamáním. Pabriks o víkend v Tallinnu bez obalu prohlásil, že důvěra pobaltských států v Německo se nyní „blíží nule“.

Další lídři pobaltských zemí takové pesimisté nejsou. Rozdělení kontinentální Evropy se však odráží v postoji k Ukrajině. Země na severu a východě se většinou domnívají, že jediným přijatelným výsledkem je jednoznačná porážka Ruska. Země na jihu a západě si přejí příměří, přičemž Kremlu zůstanou jisté územní zisky, které mu zachrání tvář. Přirozeně na úkor Ukrajiny. Oděská analytička Hana Šelestová si vysloužila potlesk návštěvníků konference, když štiplavě nadhodila, že Italové by se v rámci kompromisu mohli stejně dobře vzdát jezera Como.

Při pohledu z Tallinnu je osud Estonska až nesnesitelně spjatý s Ukrajinou. Vzdálenější země se stále mohou oddávat zbožným – a nebezpečným – přáním.

Z anglického originálu přeložil Viktor Janiš.